

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินสำหรับตู้โทรศัพท์สาธารณะ

กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือที่ มท ๐๔๐๘.๒/๔๔๓๓ ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า กรุงเทพมหานครได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ กท ๑๓๐๒/๙๖๙ ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ถึงกระทรวงมหาดไทย ขอรื้อกรณีการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินสำหรับตู้โทรศัพท์สาธารณะว่า ตู้โทรศัพท์สาธารณะเป็นสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นตามความหมายในพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ หรือไม่ และตู้โทรศัพท์สาธารณะของบริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) และบริษัท เทเลคอมเอเชีย คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) เป็นทรัพย์สินของรัฐบาลที่ใช้ในกิจการของรัฐบาลหรือสาธารณะหรือไม่ อย่างไร ซึ่งในประเด็นข้อหาดังกล่าว กรุงเทพมหานครเห็นว่า ตู้โทรศัพท์สาธารณะเป็นสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นที่ต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน ดังนั้น กรุงเทพมหานครจึงได้มีหนังสือแจ้งให้บริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่นฯ บริษัท เทเลคอมเอเชียฯ และบริษัทอื่น ๆ ที่ได้รับร่วมลงทุนหรือได้รับสัมปทานจากบริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่นฯ และการสื่อสารแห่งประเทศไทยให้ไปยื่นแบบแจ้งรายการเพื่อเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน

บริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่นฯ ได้มีหนังสือถึงกรุงเทพมหานคร ตามหนังสือ ที่ ทศท รณ./๔๒๕ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ หนังสือที่ ทศท บสณ./๑๔๒๑ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ หนังสือ ที่ ทศท บสณ./๒๘๐ ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๖ และหนังสือ ที่ ทศท รณ./๕๓ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ แจ้งความเห็นสรุปได้ดังนี้

๑. ตู้โทรศัพท์สาธารณะของบริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่นฯ สร้างขึ้นยึดติดบนฐานแผ่นปูนซีเมนต์แผ่นสี่เหลี่ยมจัตุรัส ใช้ปูนซีเมนต์เชื่อมระหว่างฐานของตู้โทรศัพท์กับทางสาธารณะเพื่อป้องกันมิให้ตู้โทรศัพท์โคลงหรือเอียงเนื่องจากการทรุดตัวของพื้นบาทวิถี เมื่อมีการเคลื่อนย้ายก็เพียงแต่สกัดเอาปูนซีเมนต์ที่เชื่อมออกเท่านั้น ก็สามารถยกตู้โทรศัพท์สาธารณะพร้อมฐานคอนกรีตออกได้โดยง่าย ไม่เสียรูปทรง ไม่ได้เชื่อมติดกับทางสาธารณะในลักษณะเป็นการถาวรและไม่มีลักษณะเป็นส่วนควบของที่ดินตามกฎหมาย จึงมิได้อยู่ในความหมายของสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นอันอยู่ในข่ายต้องเสียภาษีตามพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ

๒. ตู้โทรศัพท์สาธารณะที่เป็นทรัพย์สินของบริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่นฯ ซึ่งแปลงสภาพมาจากองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยยังคงมีสถานะทางกฎหมายเช่นเดียวกับองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๕๒ และมีกระทรวงการคลังถือหุ้นร้อยเปอร์เซ็นต์ ดังนั้น ตู้โทรศัพท์สาธารณะจึงเป็นทรัพย์สินของรัฐบาลที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินตามความในมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๑/๐๙๔๒ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

บริษัทเทเลคอมเอเชียฯ ได้มีหนังสือถึงกรุงเทพมหานคร ตามหนังสือ ที่ CM๒/๑๕๓๔/๐๓/TS ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๖ และหนังสือ ที่ CM๒/๐๑๖๔/๐๔/TS ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ สรุปความได้ดังนี้

๑. ตู้โทรศัพท์สาธารณะของบริษัทเทเลคอมเอเชียฯ สร้างขึ้นโดยใช้เนื้อยึดติดกับฐานแผ่นคอนกรีตสำเร็จรูปแผ่นสี่เหลี่ยมจัตุรัส ใช้ปูนซีเมนต์ฉาบบาง ๆ ที่ฐานของตู้โทรศัพท์กับทางสาธารณะเพื่อให้ตู้โทรศัพท์ตั้งอยู่กับที่เพื่อป้องกันการสะสมของสิ่งสกปรกใต้ฐานตู้โทรศัพท์ และต่อสายโทรศัพท์เข้าตู้โทรศัพท์ ดังนั้น ตู้โทรศัพท์สาธารณะจึงไม่มีลักษณะติดตรึงกับที่ดินเป็นการถาวร จึงไม่อยู่ในความหมายของสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นอันต้องเสียภาษีตามพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ

๒. การติดตั้งตู้โทรศัพท์สาธารณะของบริษัทเทเลคอมเอเชียฯ นั้น ได้ยึดถือและปฏิบัติตามข้อ ๕.๔ ของประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขออนุญาตติดตั้งตู้โทรศัพท์สาธารณะในที่สาธารณะ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ และได้ผ่านการตรวจสอบจากกรุงเทพมหานคร แล้ว

๓. บริษัทเทเลคอมเอเชียฯ เป็นผู้ร่วมลงทุนกับองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันแปลงสภาพเป็นบริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่นฯ โดยบริษัทเทเลคอมเอเชียฯ มีหน้าที่ต้องโอนกรรมสิทธิ์ในเครื่องและตู้โทรศัพท์สาธารณะที่บริษัทติดตั้งให้แก่บริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่นฯ และเมื่อตู้โทรศัพท์สาธารณะเป็นทรัพย์สินของบริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่นฯ ซึ่งแปลงสภาพมาจากองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ซึ่งยังคงมีสถานะทางกฎหมายเช่นเดียวกับองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนั้น ตู้โทรศัพท์สาธารณะของบริษัทฯ จึงเป็นทรัพย์สินของรัฐบาลที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินตามความในมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ

กรุงเทพมหานครพิจารณาแล้วมีความเห็นดังนี้

๑. การใช้ปูนซีเมนต์ฉาบระหว่างฐานของตู้โทรศัพท์กับทางสาธารณะทำให้ตู้โทรศัพท์ยึดติดกับทางสาธารณะไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้นอกจากเรือปูนซีเมนต์ที่ฉาบไว้

๒. การพิจารณาความหมายของการติดตั้งถาวรตามประกาศของกรุงเทพมหานคร เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขออนุญาตติดตั้งตู้โทรศัพท์สาธารณะในที่สาธารณะ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ นั้น เป็นการพิจารณาถึงความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ของประกาศดังกล่าว อันแตกต่างจากความหมายในพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ ที่พิจารณาถึงการเก็บภาษีจากโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นที่มีลักษณะเข้าอยู่อาศัยได้หรือต้องใช้เป็นที่ไว้สินค้าได้ หรือต้องใช้ประกอบอุตสาหกรรมได้ หรือใช้ประกอบธุรกิจได้และได้ก่อให้เกิดประโยชน์เป็นรายได้แก่ผู้เป็นเจ้าของเป็นสำคัญ

๓. แม้ตู้โทรศัพท์สาธารณะจะตั้งอยู่โดยไม่ได้ฉาบปูนซีเมนต์ก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี การสร้างโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นสามารถทำได้โดยไม่ต้องมีรากฐานให้ยึดติดกับที่ดินก็ได้ ดังนั้น เมื่อพิจารณาสภาพของตู้โทรศัพท์สาธารณะแล้ว เห็นว่ามีลักษณะเป็นสิ่งปลูกสร้างที่สามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ได้จึงน่าจะเป็นสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นตามพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ

๔. คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) ได้ตีความหมาย คำว่า “ทรัพย์สินของรัฐบาล” ไว้ในหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนมาก ที่ นร ๐๖๐๑/๙๙๙ ลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๓๔ ว่า รัฐบาล หมายถึง กระทรวง ทบวง กรมในรัฐบาล ซึ่งก็คือส่วนราชการ ทรัพย์สินของรัฐบาลจึงหมายถึงทรัพย์สินของทางราชการ ดังนั้น เมื่อบริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่นฯ และ บริษัท เทเลคอมเอเชียฯ มิใช่ส่วนราชการตามความหมายของคำว่ารัฐบาล ทรัพย์สินของบริษัทดังกล่าว จึงมิใช่ทรัพย์สินของรัฐบาลซึ่งได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินตามความในมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ

๕. พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ พระราชบัญญัติองค์การโทรศัพท์ แห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๓๗ และพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ ไม่มีบทบัญญัติ มาตรการใดที่กำหนดให้องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย หรือบริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่นฯ ได้รับยกเว้น ภาษีโรงเรือนและที่ดินแต่อย่างใด ดังนั้น บริษัทฯ จึงมีหน้าที่ต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินตามที่ กำหนดในพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ

กระทรวงมหาดไทยมีความเห็นในประเด็นข้อหารือของกรุงเทพมหานคร ดังนี้

๑. ตูโทรศัพท์สาธารณะเป็นสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นตามความหมายในพระราชบัญญัติ ภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ หรือไม่นั้น เห็นว่าตามมาตรา ๖ (๑) ประกอบกับมาตรา ๘ กำหนดให้ทรัพย์สิน ที่จะต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน ได้แก่ โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นกับที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกับ โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นนั้น ได้พิจารณาความหมายของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น โดยเทียบเคียงกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกาและคำพิพากษาศาลฎีกาแล้วเห็นว่า ตูโทรศัพท์ สาธารณะไม่อยู่ในความหมายของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นตามพระราชบัญญัตินี้

๑.๑ คณะกรรมการกฤษฎีกาได้วินิจฉัยว่า “โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นที่ จะต้องชำระภาษีต้องมีลักษณะเข้าอยู่อาศัยได้ เช่น บ้านอยู่อาศัย หรือต้องใช้เป็นที่พักอาศัยได้ เช่น อาคาร เก็บสินค้าหรือถังน้ำมันที่ก่อสร้างติดกับที่ดิน หรือต้องใช้ประกอบอุตสาหกรรมได้ เช่น โรงไฟฟ้า โรงงาน ต่าง ๆ หรือเข้าไปใช้ได้ เช่น ที่จอดรถหรืออาคารจอดรถ และได้ก่อให้เกิดประโยชน์รายได้แก่ผู้เป็นเจ้าของด้วย” นอกจากนี้ ยังได้วินิจฉัยว่า “การแปลความหมายของคำว่า “สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ” จะต้องอาศัยหลักการตีความกฎหมายที่ว่า การที่บทบัญญัติของกฎหมายมีถ้อยคำเรียงต่อเนื่องกันและ คำสุดท้ายเป็นคำที่มีความหมายทั่วไป ต้องตีความว่า คำสุดท้ายมีความหมายทำนองเดียวกับคำที่มี มาก่อน ดังนั้น สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นจึงสมควรมีลักษณะเทียบเท่ากับ “โรงเรือน” ซึ่งเป็นถ้อยคำ ที่บัญญัติไว้ก่อนคำว่า สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ คือ เป็นสิ่งปลูกสร้างบนพื้นดินที่เข้าอยู่อาศัยหรือ ว่างเปล่าได้” แม้ว่าตูโทรศัพท์สาธารณะจะสามารถเข้าใช้ได้และก่อให้เกิดประโยชน์รายได้แก่ผู้เป็นเจ้าของ ก็ตาม แต่ตูโทรศัพท์สาธารณะไม่มีสภาพเป็นโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นในลักษณะของบ้าน อยู่อาศัย อาคารเก็บสินค้าหรือถังน้ำมันที่ก่อสร้างติดกับที่ดิน โรงไฟฟ้า โรงงานต่าง ๆ ที่จอดรถ หรือ อาคารจอดรถ ซึ่งเป็นทรัพย์สินที่ก่อสร้างขึ้นติดกับที่ดินและเป็นส่วนหนึ่งของที่ดินซึ่งเป็นอสังหาริมทรัพย์ จึงเห็นว่า ตูโทรศัพท์สาธารณะไม่มีลักษณะเป็นโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นตามแนวคำวินิจฉัย ของคณะกรรมการกฤษฎีกาดังกล่าว

๑.๒ ศาลฎีกาได้พิพากษาว่า “โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ มีความหมาย ตามธรรมดาตามข้อเท็จจริง ถังน้ำมันพิพาทขนาด ๘๐๐,๐๐๐ ลิตร และขนาด ๑๐๐,๐๐๐ ลิตร ก่อสร้าง

ขึ้นติดที่ดินเป็นการถาวร ใช้สำหรับเก็บสินค้าน้ำมัน เทียบได้กับอาคารเก็บสินค้าทั่ว ๆ ไป การที่ต้องสร้างเป็นรูปถังกลมเนื่องจากสินค้าที่ต้องเก็บเป็นของเหลวจำพวกน้ำ จึงถือได้ว่าเป็นสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ตามพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕” จากคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าว เห็นว่า สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นจะต้องมีลักษณะที่ก่อสร้างติดกับที่ดินเป็นการถาวร และจากข้อเท็จจริง จึงไม่อาจถือได้ว่าตู้โทรศัพท์สาธารณะนั้นได้ก่อสร้างขึ้นติดกับพื้นดินหรือทางสาธารณะเป็นการถาวร ตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าว

๒. ทรัพย์สินที่จะได้รับการยกเว้นภาษีโรงเรือนและที่ดินตามมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ คือ ทรัพย์สินของรัฐบาลที่ใช้ในกิจการของรัฐบาลหรือสาธารณะ และทรัพย์สินของการรถไฟแห่งประเทศไทยที่ใช้ในกิจการการรถไฟโดยตรง กรณีทรัพย์สินของบริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่นฯ และบริษัท เทเลคอมเอเชียฯ ไม่เป็นทรัพย์สินของรัฐบาลที่ใช้ในกิจการของรัฐบาลหรือสาธารณะ จึงไม่เข้าข่ายข้อยกเว้นภาษีโรงเรือนและที่ดินตามมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ สำหรับทรัพย์สินที่เป็นตู้โทรศัพท์สาธารณะเมื่อไม่อยู่ในความหมายของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นตามข้อ ๑. จึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้รับการยกเว้นตามมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ

กระทรวงมหาดไทย จึงขอหารือในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. ตู้โทรศัพท์สาธารณะเป็นสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นตามความหมายในพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ หรือไม่

๒. ตู้โทรศัพท์สาธารณะของบริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่นฯ และบริษัท เทเลคอมเอเชียฯ เป็นทรัพย์สินของรัฐบาลที่ใช้ในกิจการของรัฐบาลหรือสาธารณะหรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะที่ ๑๒) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงมหาดไทย และได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย(กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) ผู้แทนกระทรวงการคลัง(สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง) ผู้แทนกรุงเทพมหานคร และผู้แทนบริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่นฯ แล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า เมื่อมาตรา ๕^{*} แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ มิได้กำหนดความหมายของคำว่า “โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ” ไว้เป็นพิเศษ เพียงแต่ให้หมายความรวมถึงแพด้วย ดังนั้น ในการพิจารณาความหมายของถ้อยคำดังกล่าวจึงต้องใช้ความหมายทั่วไป ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) ได้เคยวินิจฉัยความหมายของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างที่จะต้องชำระภาษีไว้ว่า “... โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างที่จะต้องชำระภาษีนั้นต้องมีลักษณะเข้าอาศัยอยู่ได้ เช่น บ้านอยู่อาศัย หรือต้องเป็นที่ไว้

* มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้ ถ้าข้อความมิได้แสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

สินค้าได้ เช่น อาคารเก็บสินค้าหรือถังน้ำมันที่ก่อสร้างติดกับที่ดิน หรือต้องใช้ประกอบอุตสาหกรรมได้ เช่น โรงไฟฟ้า โรงงานต่าง ๆ หรือเข้าใช้ได้ เช่น ที่จอดรถ หรืออาคารจอดรถ และก่อให้เกิดประโยชน์ รายได้แก่ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้นด้วย ...”^๖

กรณีของตู้โทรศัพท์สาธารณะนั้น เห็นว่า ตู้โทรศัพท์สาธารณะเป็นสิ่งปลูกสร้างอย่างหนึ่ง ในความหมายทั่วไป แม้ว่าตู้โทรศัพท์สาธารณะนั้นจะสร้างขึ้นยึดติดบนฐานแผ่นปูนซีเมนต์ โดยใช้เนื้อ ยึดติดกับฐานดังกล่าว และใช้ปูนซีเมนต์เชื่อมระหว่างฐานของตู้โทรศัพท์กับทางสาธารณะ เพื่อป้องกัน มิให้ตู้โทรศัพท์โคลงหรือเอียงเนื่องจากการทรุดตัวของบาทวิถี และให้ตู้โทรศัพท์สาธารณะตั้งอยู่กับที่ โดยไม่เป็นอันตรายต่อผู้ใช้โทรศัพท์ และเมื่อมีการเคลื่อนย้ายก็เพียงสกัดเอาปูนซีเมนต์ที่เชื่อมออก ก็สามารถยกตู้โทรศัพท์สาธารณะพร้อมฐานคอนกรีตออกได้โดยง่ายไม่เสียรูปทรง โดยตู้โทรศัพท์ สาธารณะไม่ได้เชื่อมติดกับทางสาธารณะในลักษณะเป็นการถาวรและไม่มีลักษณะเป็นส่วนควบกับที่ดิน ก็ตาม แต่ตู้โทรศัพท์สาธารณะก็อยู่ในความหมายของคำว่า “สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น” ตามพระราชบัญญัติ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ เนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าวมิได้กำหนดไว้ว่า การจัดเก็บ ภาษีโรงเรือนและที่ดินนั้น ให้จัดเก็บได้เฉพาะสิ่งปลูกสร้างที่มีลักษณะติดอยู่กับที่ดินมีลักษณะเป็นการ ถาวร หรือเป็นส่วนควบกับที่ดินเท่านั้น เพราะสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นซึ่งมนุษย์สร้างขึ้นนั้นอาจมีลักษณะ ติดอยู่กับที่ดินเป็นการถาวรหรือเป็นส่วนควบกับที่ดินหรือไม่ก็ได้ นอกจากนี้ แม้ตู้โทรศัพท์สาธารณะ จะมิได้มีลักษณะเป็นสิ่งปลูกสร้างที่เข้าอยู่อาศัยได้หรือใช้เป็นที่พักอาศัยได้ก็ตาม แต่ก็เป็นสิ่งปลูกสร้าง ที่ใช้ประกอบกิจการได้ กล่าวคือ ประชาชนสามารถเข้าไปเพื่อใช้บริการโทรศัพท์ได้ เพราะวัตถุประสงค์ ในการสร้างตู้โทรศัพท์นั้นก็เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการโทรศัพท์ และเพื่อป้องกันมิให้โทรศัพท์ เสียหาย ซึ่งการติดตั้งตู้โทรศัพท์สาธารณะดังกล่าวก่อให้เกิดประโยชน์และรายได้แก่ผู้ให้บริการโทรศัพท์ ตู้โทรศัพท์สาธารณะจึงเป็นสิ่งก่อสร้างอย่างอื่นตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕

ประเด็นที่สอง เห็นว่า มาตรา ๙ (๒)^๗ แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้บัญญัติให้เฉพาะทรัพย์สินของรัฐบาลที่ใช้ในกิจการของรัฐบาลหรือสาธารณะเท่านั้นที่จะได้รับยกเว้น ภาษีโรงเรือนและที่ดิน แต่อย่างไรก็ตาม ในพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติถึงทรัพย์สินของรัฐบาล และทรัพย์สินของการรถไฟแห่งประเทศไทยแยกต่างหากจากกัน ซึ่งหากถือว่าทรัพย์สินของการรถไฟ

^๖ บันทึก เรื่อง ภาษีโรงเรือนและที่ดินของเสาสูงไฟฟ้าแรงสูง ซึ่งส่งพร้อมหนังสือสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๑๔๓๒ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๕ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (เรื่องเสร็จที่ ๘๖๗/๒๕๓๕) และบันทึก เรื่อง การเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินของทางหลวงสัมปทาน ซึ่ง ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๕๕๕ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๔๐ ถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (เรื่องเสร็จที่ ๓๙๖/๒๕๔๐)

^๗ มาตรา ๙ ทรัพย์สินดังต่อไปนี้ ท่านให้ยกเว้นจากบทบัญญัติแห่งภาคนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๒) ทรัพย์สินของรัฐบาลที่ใช้ในกิจการของรัฐบาลหรือสาธารณะ และทรัพย์สินของการรถไฟ แห่งประเทศไทยที่ใช้ในกิจการรถไฟโดยตรง

๑.ล๑

๑.ล๑

แห่งประเทศไทยอันเป็นรัฐวิสาหกิจอยู่ในความหมายของทรัพย์สินของรัฐบาลแล้ว คงจะไม่ต้องบัญญัติแยกเป็นสองกรณีดังกล่าว จึงแสดงให้เห็นว่า บทบัญญัติมาตรา ๙ (๒) มิได้ประสงค์จะให้ทรัพย์สินของรัฐวิสาหกิจอยู่ในความหมายของทรัพย์สินของรัฐบาล ดังนั้น ตู้โทรศัพท์สาธารณะที่เป็นทรัพย์สินของบริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่นฯ ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจ และตู้โทรศัพท์สาธารณะที่เป็นทรัพย์สินของบริษัท เทเลคอมเอเชียฯ ซึ่งเป็นบริษัทเอกชนที่จะต้องโอนกรรมสิทธิ์ในตู้โทรศัพท์สาธารณะให้แก่บริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่นฯ จึงไม่ใช่ทรัพย์สินของรัฐบาลที่ใช้ในกิจการของรัฐบาลหรือสาธารณะ และไม่ได้รับยกเว้นภาษีโรงเรือนและที่ดินตามพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรกฎาคม ๒๕๕๗